

„Irány az 55%!” éghajlatváltozási intézkedéscsomag: az uniós foglalkoztatásra gyakorolt hatás a 2030-ig tartó időszak során

Bevezetés

Az EU egyik fő stratégiai célkitűzése annak biztosítása, hogy Európa legyen az első klímasemleges kontinens, 2050-ig elérve a nettó zéró üvegházhatásúgáz-kibocsátást. A karbonsemlegesség olyan ambiciózus célkitűzés, amely hosszú távon jelentős beruházásokat igényel. Ez különösen az energiaellátás és -felhasználás módját illetően követel drámai változtatásokat. A zöld gazdaságra való áttérés megvalósításához szükséges szakpolitikák hatásai ágazatonként jelentősen eltérőek lesznek, és hatást gyakorolnak az egyes országok jövedelmi és foglalkoztatási szintjére, valamint a foglalkoztatás összetételére, egyes ágazatokban munkahelyeket teremtve, más ágazatokban pedig megszüntetve azokat. A Bizottság 2021 júliusában „Irány az 55%!” címmel javaslatcsomagot fogadott el annak érdekében, hogy az EU éghajlat-, energia-, földhasználati, közlekedési és adópolitikáját alkalmassá tegye az 55%-os kibocsátáscsökkentési cél 2030-ig történő elérésére. Ebben a jelentésben egy globális makrogazdasági modelltől származó előrejelzéseket mutatunk be azzal kapcsolatban, hogy az „Irány az 55%!” intézkedéscsomag a 2030-ig tartó időszakban hogyan befolyásolhatja az uniós foglalkoztatás területi, ágazati és foglalkozási szerkezetét.

Szakpolitikai háttér

A 2030-as év kritikus jelentőségű mérföldkő az EU azon törekvésében, hogy 2050-re elérje a karbonsemlegességet. 2021-ben az uniós szakpolitikai döntéshozók a korábbinál ambiciózusabb köztes dekarbonizációs célkitűzéseket fogadtak el, és ennek megfelelően frissítették a szakpolitikákat. Az „Irány az 55%!” szakpolitikai intézkedéscsomag elsődleges célkitűzése az üvegházhatásúgáz-kibocsátásnak az 1990-es szinthez képest 55%-os csökkentése 2030-ig (a korábbi cél 40%-os csökkentés volt). Az „Irány az 55%!” olyan összetett

javaslatcsomag, amely számos területet érint: kiterjeszti az EU kibocsátáskereskedelmi rendszerének hatályát, felfelé módosítja a megújuló energia használatára és az energiahatékonyságra vonatkozó célokat, az importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmust vezet be, valamint szigorítja a személygépkocsikra és gépjárművekre vonatkozó kibocsátási előírásokat.

Az intézkedéscsomag egyúttal továbbfejlesztett szakpolitikai kötelezettségvállalásokat tartalmaz. Például 2023-ban az Európai Unió Tanácsa és az Európai Parlament ideiglenes megállapodást ért el arra vonatkozóan, hogy 2030-ra tovább kell növelni a megújuló energiaforrások részarányát a teljes energiafogyasztáson belül (a 2018. évi 32%-ról, illetve a 2021-ben megállapodott 40%-ról 42,5%-ra). Az EU átalakuló éghajlat-politikája által az uniós munkaerőpiacokon a foglalkoztatás összetételére gyakorolt hatások előrejelzése alapvető adatokat biztosít a szakpolitikai döntéshozók számára, akiknek a feladata annak biztosítása, hogy a zöld átmenet igazságos átmenet legyen.

Főbb megállapítások

- A dekarbonizációs szakpolitikák foglalkoztatásra gyakorolt hatásaira vonatkozó legtöbb előrejelzés az EU-ban nagyon szerény nettó növekedést mutat, amely ritkán haladja meg a 0,5%-ot a kiindulási értékhez képest.
- A GEM-E3-FIT makrogazdasági modellen alapuló becsléseink szerint az „Irány az 55%!” intézkedéscsomaghoz tartozó szakpolitikák foglalkoztatási hatásai összesített uniós szinten valószínűleg enyhén pozitívak lesznek a fő modellspecifikációban. Az előrejelzések szerint az „Irány az 55%!” intézkedéscsomag eredményeként nettó 204 000 álláshely jön létre az EU tagállamaiban, a foglalkoztatás 2019 és 2030 közötti növekedésére vonatkozó alapfogatókönyvnek megfelelő 6,7 millió új nettó álláshelyen felül.

- A foglalkoztatásra gyakorolt hatások régióként és országonként eltérőek, egyrészt a nagy szén-dioxid-intenzitású iparágaktól való függésüknek, másrészt a zöldítési lehetőségek kihasználására való képességüknek megfelelően. A negatív foglalkoztatási hatások jelentkezése valószínűbb egyes közép- és kelet-európai országokban (például Lengyelországban és Romániában), valamint azokban a régiókban, ahol a munkavállalók viszonylag nagy hányada még mindig a nyersanyag-kitermelő iparágakban dolgozik; pozitív foglalkoztatási hatások a dél-európai országokban (különösen Spanyolországban és Olaszországban), valamint a természeti adottságokkal (szél és nap), fejlett energiahatékonysági infrastruktúrával és megújuló energiát előállító berendezések gyártására alkalmas kapacitással rendelkező régiókban várhatók.
- Mivel mind az energiahatékonyság javítása, mind a megújulóenergia-kapacitások bővítése terén kínál álláshelyeket, a foglalkoztatás szempontjából valószínűleg az építőipar számolhat a legnagyobb növekedéssel. A piaci szolgáltatások terén is bővülni fog a foglalkoztatás, mivel a relatív árak elősegítik a gazdaság szerkezetének a „tisztább” ágazatok felé történő elmozdulását, tovább erősítve a szolgáltatási ágazat növekvő jelentőségét a foglalkoztatásban.
- Míg az előrejelzések szerint a foglalkoztatás a 2030-ig tartó időszakban összességében javulni fog, az „Írány az 55%!” intézkedéscsomaggal kapcsolatos előrejelzések szerint a foglalkoztatás kismértékű növekedése inkább a közepesen alacsony és közepes keresetet biztosító, felsőfokú végzettséget nem igénylő álláshelyek esetében jelentkezik.
- A foglalkoztatásra gyakorolt várható hatásokat nagyban befolyásolják a szakpolitikák végrehajtásának részletei. A termelési eredmények és a foglalkoztatás terén egyaránt potenciálisan nagyobb növekedésre kerülhet sor az éghajlattal kapcsolatos célzott költségvetési politikák összefüggésében, ahol a kibocsátáskereskedelmi rendszerből származó bevételeket a munkát terhelő adók csökkentése érdekében visszaforgatják. Az ilyen bevételek segíthetik a foglalkoztatás kevésbé karbonintenzív ágazatokba és foglalkozásokba történő átcsoportosításának megkönnyítéséhez szükséges átképzést is.
- A zöld gazdaságra való átálláshoz szükséges jelentős beruházási kiadások finanszírozásának forrása szintén meghatározó szerepet játszik abban, hogy az „Írány az 55%!” intézkedéscsomaghoz tartozó szakpolitikák a gyakorlatban pozitív vagy negatív hatást fognak-e gyakorolni a foglalkoztatásra. Amennyiben a források úgy állnak rendelkezésre, hogy nem kell kiszorítani a meglévő beruházási terveket, pozitív makrogazdasági következményekkel lehet számolni. Amennyiben azonban a zöldítési beruházások finanszírozása nem hitelalapú, az előrejelzések szerint mind a termelési eredmények, mind a foglalkoztatási mutatók – ha csak csekély mértékben is, de – romlani fognak.
- Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentését célzó szakpolitikák ágazatonként és foglalkozásonként eltérő hatást gyakorolnak a foglalkoztatásra, egyes álláshelyek iránt növelve, mások iránt pedig csökkentve a keresletet. Az oktatási, képzési és foglalkoztatáspolitikával együtt kell őket megvalósítani annak érdekében, hogy a szükséges készségekkel és kompetenciákkal rendelkező munkavállalók felkészülhessenek a kollektív dekarbonizációs erőfeszítésekben való részvételre.

Szakpolitikai iránymutatások

- Bár az „Írány az 55%!” intézkedéscsomagból eredő, a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó általános foglalkoztatási előrejelzések enyhén pozitívak, az „Írány az 55%!” intézkedéscsomaghoz tartozó szakpolitikák abszolút foglalkoztatási hatásai magasabbak a kedvezőtlenül érintett régiókban – például a bányászati és nyersanyag-kitermelő ágazatban viszonylag magas foglalkoztatási aránnyal rendelkező lengyel és román régiókban –, míg a pozitív foglalkoztatási hatások jobban eloszlának a különböző régiók között. Ez alátámasztja a kísérő intézkedések, például a területi igazságos átmenet tervek régióközpontú finanszírozásának indokoltságát.

További információ

Az „Írány az 55%!” éghajlatváltozási intézkedéscsomag: az uniós foglalkoztatásra gyakorolt hatás a 2030-ig tartó időszak során című jelentés a következő címen érhető el:
<https://eurofound.link/ef23009>

Kutatásvezető: John Hurley

information@eurofound.europa.eu